

Miljövänner för kärnkraft
- Grundad 1988 -

Strålsäkerhetsmyndigheten
registrator@ssm.se

Diarienummer SSM2025-6029

Uppdatering av SSMFS 2018:1, SSMFS 2021:4, SSMFS 2021:5 och SSMFS 2021:6 avseende nya kärnkraftsreaktorer

Remissyttrande av Miljövänner för Kärnkraft

Den ideella föreningen Miljövänner för kärnkraft, MFK, har beretts tillfälle att svara på rubricerade remiss och vill anföra följande:

De föreslagna ändringarna i föreskrifter för kärnkraftsreaktorer innebär införande av kriterier för konstruktion respektive acceptanskriterier för värdering av strålsäkerhet för nya kärnkraftsreaktorer samt ytterligare teknikneutralitet för att öppna för vissa nya reaktortekniker. MFK anser att uppdateringen är angelägen; det är snart ett halvsekel sedan förra byggperioden. Det är också bra om hela processen kan göras så smidigt som möjligt inom en redan inarbetad ram, men MFK vill tillägga att godkännande av reaktorer inte behöver göras individuellt utan i grupp för identiska konstruktioner.

Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, bedömer också i redovisningen av aktuella regeringsuppdrag från 2023 att dess gällande föreskrifter i stor utsträckning kan tillämpas på nya reaktortekniker av typen lättvattenreaktorer, inklusive SMR, detta då de är framtagna för just denna reaktortyp och tillämpar i en teknikneutral kravställning.

Gällande teknikneutralitet har MFK två synpunkter:

1. MFK delar SSM:s syn att tillämpningen bör vara neutral vad avser olika typer av lättvattenreaktorer. För reaktortyper i allmänhet bör kriterier förankras i naturvetenskap, teknik och ekonomi med framtidsperspektiv. MFK delar uppfattningen att även andra reaktortyper kan rymmas inom SSM:s ursprungliga disposition, dock med större förändringar men med bevarande av teknikneutraliteten.

2. Det talas i debatten även mycket om neutralitet visavi andra tekniker för elgenerering i allmänhet, traditionellt s.k. förnybara eller intermittenta sådana. Historiskt har sådan neutralitet knappast vägt tungt, då ny kärnkraft under årtionden varit förbjuden i lag. Här finns ett tillfälle att prioritera elsystemets övergripande driftsäkerhet genom att betona baskraft. Väl lokaliserad ny kärnkraft skulle också minska behov av dyr nätutbyggnad och av stödtjänster som riskerar motarbeta funktionalitet, företagande och inteckna allt större del av elräkningen för medborgarna. Maximal enkelhet i elsystemet har också med säkerheten att göra. Fokus bör ligga på elsystemet i sin helhet, vilket endast delvis är SSM:s kompetensområde men ändå bör beaktas.

De som främst berörs av de föreslagna föreskriftsändringarna är befintliga tillståndshavare för kärnkraftsreaktorer. Det är dock bra att man påpekar att vissa ändringar inte enbart berör kärnkraft utan också alla andra tillståndspliktiga verksamheter med joniserande strålning.

En intressant detalj i redovisningen av regeringsuppdraget från 2023 var att befintliga krav på en huvudskorsten i SSMFS 2021:4 och SSMFS 2021:6 baseras på att en kärnkraftsreaktors huvudsakliga utsläpp till atmosfären ska mätas och kontrolleras, samt att spridning av radioaktiva

Adress:
c/o Lars Wiegert
Vickavägen 21, 43930 Onsala

PlusGiro: 13374-4
Swish: 123 186 4933
Org.nr: 849600-6126

E-mail: mfk@mfk.nu
Hemsida: <https://www.mfk.nu>
Tel: 0739 678 908

ämnen lokalt kring reaktorn ska undvikas. Skorsten i allmänhetens syn associeras med hälsopåverkande utsläpp, vilket inte gäller i normaldrift av reaktorer; de som faktiskt sker kan mätas utan skorsten i kraft av den unika känslighet på atomär nivå som radiofysisk mätteknik möjliggör. I övrigt verkar föreslagna ändringar i SSMFS 2021:4, SSMFS 2021:5 och SSMFS 2021:5 mest vara förtydliganden.

SSM bedömer att förslaget inte kommer att påverka den kommunala självstyrelsen och att det överensstämmer med EU-rätten. Det avses dessutom bidra till att skyddet av allmänheten mot skadlig verkan av joniserande strålning bibehålls och förbättras för såväl befintliga som nya kärnkraftsreaktorer.

Sverige har traditionellt varit mycket framstående vad gäller strålsäkerhet; exempel på det är att en av de grundläggande enheterna på området, Sv, refererar till en svensk pionjär. SSM har ett stort arv att förvalta nu, när kärnkraft åter kan bli en framtidssatsning efter nästan ett halvt sekel av på stället marsch. MFK ser i huvudsak positivt på SSM:s uppdatering av rubricerade författningssamling med avseende på ny kärnkraft i Sverige; en ganska obyråkratisk inlaga förankrad såväl i tradition som förnyelse.

Och ändå
Tankar inför framtiden:

Fortlöpande heltäckande licensiering och efterlevnad av den är ett kategoriskt imperativ. På flera områden i svensk förvaltning lämnar lagstiftningens utformning och efterlevnaden av den en del övrigt att önska:
Exempelvis finns inom område utbildning och drift ett antal brister:

I universitetsvärlden varnar ämnesföreträdare för en kommande brist på väl utbildade företrädare inom strålskydd mm.

I skolans värld finns numera krav på legitimerade lärare. Men i praktiken kan en stor del av personalen vara icke- legitimerad. Efterlevnaden är svag, kanske av ekonomiska skäl. Men lag gäller oberoende av ekonomi. Nåd går inte före rätt!

En stor del av driftpersonalen vid svenska kärnkraftverk är i nuläget väl utbildad men närmar sig slutet av arbetslivet. Det är mycket viktigt med god försörjning licensierad personal även framöver, i synnerhet inför en utbyggnad av kärnkraften och hela elsystemet.

Det är likaså ett absolut imperativ att heltäckande licensiering finns på plats för metoder och tillämpningar inom kraftindustrin, liksom i all lagreglerad verksamhet.

Svensk rättstillämpning är svagt utformad när det gäller rakt och personligt ansvar.

MFK anser att drift av svensk kärnkraft allt från dess begynnelse för på 50-talet är mycket kunnigt och väl reglerad. Daglig efterlevnad av dess reglering har också varit mönstergill. Detsamma måste också gälla framöver.

SSM är och måste, tillsammans med andra berörda myndigheter, förbli en trygg institution inom svensk offentlig förvaltning.

Datum enl ovan
Carl Erik Magnusson
ordf. Miljövänner för Kärnkraft